

Tiedon hallinnasta kompetenssin arviointiin

Juhani Tiuraniemi

Psykoterapeutin asiantuntijuus merkitsee tänä päivänä kykyä integroida potilaan hyväksi tieteellinen tieto, potilaaseen liittyvä tieto sekä ammatillinen kokemus. Kiteytetysti voidaan todeta, että tämä ilmenee psykoterapeutin kompetenssina, kykynä siirtää tieteellinen tieto ja ammattikäytäntö toimivaksi yhteistyöksi potilaan kanssa. Kompetenssi muodostuu kyvystä hyödyntää tieteellinen tieto ja menetelmät ja kyvystä muodostaa toimiva yhteistyösuhde sekä eettisyydestä, joka on ammatillisen toiminnan perusta. Olennainen osa kompetenssia on kuitenkin kyky toimia reflektiivisesti, jolloin psykoterapeutti ymmärtää toisen tilannetta ja kykenee yhteistyössä toimimaan toisen hyväksi ja toisaalta kykenee oman toimintansa tarkasteluun. – Asiantuntijan kompetenssin arviointi pitää sisällään asiantuntijan tietämyksen, päätöksenteon ja käytännön toiminnan arvioinnin. Psykoterapeutin kompetenssin arviointi tapahtuu suurelta osin koulutuksen aikana, koska koulutusyhteisöissä on tiukat valintakriteerit ja toisaalta koulutettavia arvioidaan myös koulutuksen aikana. Kun psykoterapeutti valmistuu, hän on käynyt läpi prosessin, jonka perusteella hänen kykynsä toimia terapeuttina on todennäköisesti erittäin hyvä. Koulutuksen jälkeen oma työnohjaus tarjoaa myös mahdollisuuden ulkopuoliseen arvioon ja oman kompetenssin

kehittämiseen. Myös potilailta saatu palaute on tärkeä väline oman ammatillisen kehityksen turvaamiseksi.

Miten turvata se, että psykoterapeutin kompetenssi kehittyy jatkuvasti? Kansainvälisissä tutkimuksissa (esimerkiksi Orlinsky ja Ronnested) on todettu, että mikäli psykoterapeutti pystyy jatkuvasti suhtautumaan työhönsä niin, että sietää työnsä monimutkaisuuden, niin hän kykenee säilyttämään toimintakykynsä. Muutoin vaihtoehtona on kyynistyminen, toimintakyvyn kapeutuminen ja viime kädessä työssä uupuminen. Tärkeä kysymys onkin, miten luoda puitteet omalle työlleen psykoterapeutina niin, että pystyy turvaamaan oman ammatillisen kehittymisen, miten olla motivoitunut, kriittisesti ajatteleva, reflektiivinen asiantuntija, joka dokumentoi toimintaansa ja arvioi omaa kehitystään? Ammatillisen kehityksen edellytys on, että itsearviointi, oman toiminnan tarkastelu, reflektio ja tietoisuus itsestä kehittyvät jatkuvasti.

Psykoterapeutilla on monia keinoja edistääkseen omaa reflektiivistä oppimistaan. Oma terapia ja työnohjaus on luontevia keinoja. Lisäksi voi käyttää Bennett-Levyn (2007) mukaan esimerkiksi reflektiivistä kirjoittamista, äänitteiden käyttöä ja oman toiminnan arviointia systemaattisesti niiden avulla, aktiivista ja systemaattista potilaspalautetta sekä tieteellistä kirjallisuutta potilastapausten näkökulmasta.

Tulevaisuudessa kompetenssin arviointi on tärkeää myös yhteiskunnallisesti: jokaisen edun mukaista on huolehtia siitä, että psykoterapeuttiset palvelut ovat jatkuvasti korkeatasoisia. Tärkeää onkin kehittää yleisiä kompetenssin arvioinnin käytäntöjä myös psykoterapeuttien osalta. Tämä edellyttää myös ammattikäytännön tutkimusta sekä entisestään reflektiivisen ammattikäytännön käsitteen selkeyttämistä ja kehittämistä.

Joulukuussa Turussa

Juhani Tiuraniemi